Wax – Ka- Bedelka iyo Kaabista Xeerka Maamulka Dhulka Magaalooyinka JSL

XEER .NO.17/2001

REPUBLIC OF SOMALILAND

THE PRESIDENT

REF. JSL/DECM/249-1121/092008 DATE 09/09/08

DECREETO MADAXWEYNE NO:363/092008

DHAQAN-GALKA WAX-KA-BEDELKA & KAABISTA XEERKA Maamulka Dhulka Magaalooyinka EE XEER LR 17/2001

Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

Markuu Arkay: Ogolaanshaha Golaha Wasiirada ee wax ka bedelka & Kaabista Xeer Lr.17/2001.

Markuu Arkay: Qodobka 90aad ee Dastuurka JSL.

Markuu Helay: Go'aanka Golaha Wakiilada JSL ee ku suntan GW/G/41/300/2008 ee 20/08/08 kuna ansixiyeen qodobada Qodobada 5aad, 7aad, 28aad, 29aad ee Xeer Lr.17/2001 ee Xeerka Maamulka Dhulka Magaalooyinka Xeer Lr. 17/2001 oo soo jeedintii Madaxwaynaha JSL Golaha Wakiiladu ku meelmariyeen wax ka bedelka iyo kaabista Xeerka Maamulka Dhulka Magaalooyinka.

Markuu arkay: Qodobka 75aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland

Wuxuu Soo Saaray

Dhaqan-galka Qodobada 5aad,7aad,28aad iyo 29aad ee Xeer Lam. 17/2001 ee Wax ka bedelka iyo Kaabista Xeerka Maamulka Dhulka Magaalooyinka ee Xeer Lam 17/2001. Waxaana lagu soo saaridoonaa Faafinta rasmiga ah (Pulatino Officiale).

Allaa Mahad Leh

Dahir Rayaale Kaahin
Madaxweynaha JSL

REPUBLIC OF SOMALILAND
President

The Republic of Somaliland
House of Representatives
Head Quarter Hargeisa.

Jamhuuriyadda Somaliland
Golaha Wakiilada
Xarunta Hargeysa.

Ref: GW/KF-7/437/2008

Date: 20/08/2008

Ujeedo: - Go'aanka Ansixinta Wax –ka-bedelka & kaabista Xeerka Maamulka Dhulka Magaalooyinka JSL.
(Xeer No. 17/2001)

GOLAHA WAKIILADA JSL

MARKUU ARKAY: Qodobka 8^aad faqradihiisa 1^aad & 3^aad iyo Qoddobka 12^aad faqradihiisa 1^aad, 3^aad, ee Dastuurka JSL.

MARKUU KA DOODAY: Nuxurka iyo ujeedada uu xambaarsan yahay wax-ka-beddelka iyo kaabista Xeer Lr.17/2001

MARKUU QIIMEEYEY: Baahida keentay in qodobo ka mid ah Xeer **Lr.17/2001** is bedel lagu sameeyo.

MARKUU QIIMEEYEY: Baahida Culus ee loo qabo sharci lagu xakameeyo aafada dhul-boobka ee ka jirta magaalooyinka dalka **JSL**, islamarkaana baahida loo qabo in la helo hab garsoorka dacwadaha dhulka ah oo ka fudud sidii hore.

MARKUU U CODEEYEY: fadhigiisii **19/08/2008** oo ay goobjoog ahaayeen **(44)** Mudane oo ka tirsan mudanayaasha **Golaha Wakiilada**.

WUXUU

Cod aqlabiyad ah **(36)** oo gacantaag ah ku Ansixiyey waxka bedelka iyo kaabista Xeerka Maamulka Dhulka Magaalooyinka JSL **Xeer Lr.17/2001** halka ay ka diideen **(2) Mudane** kana aamuseen **(5) Mudane** Gudoomiyuhuna muu codayn sida caadada ah .

ALLAA MAHADLEH

Maxamed Xassan Kaahin (Keyse)
Xog. Guud ee Golaha Wakiilada

C/raxmaan Maxamed C/laahi (Ciro)
Gudoomiyaha Golaha Wakiilada JSL

BISMILAAHI RAXMAANI RAXIIM

Markuu arkay:	Qodobka 61aad Faqradiisa 2 aad ee Dastuurka JSL.
Markuu Dersay:	Is-beddelka lagu sammeeyay sharciga Dhulka ee Xeer Lambar 17/2001, Qoddobadiisa 5aad, 7aad, 28aad & 29aad ee ka yimid Golaha Wakiiladda.
Markuu ka dooday:	Nuxurka iyo ujeedada uu xambaarsan yahay wax-ka-beddelka iyo kaabista Xeer Lambar 17/2001.
Markuu Qiimeeyay:	baahida keentay in qodobo ka mid ah **XEER LR 17/2001** is bedel lagu Sameeyo.
Markuu Tix-Geliyay:	Duruufaha la xidhiidha mushkilada Dhulka isla markaasna baahida loo qabo in la helo hab garsoorka dacwadaha dhulka oo ka fudud siddii hore.

WUXUU ANSIXIYEY XEERKAN:

QODDOBKA 1aad
Awooda maamulka dhulka

1. Eebe ka sakow, guud ahaan dhulka jamhuuriyadda Somaliland waxaa leh Dawladda Somaliland (sida uu tilmaamayo qoddobka 12aad, faqradiisa 1aad ee Dastuurku) sidaa awgeed awooddiisa maamul, wareejintiisa iyo soo jeedintiisa sharci- u -dejineed waxay gaar u tahay Golaha Xukuumada.
2. Madaxweynaha JSL, markuu dhegeysto tallada Golaha Wasiiradda iyo Guddiga Qaranka ee Naqshadaha guud ee magaalooyinka JSL, wuxuu soo saarayaa Xeer Madaxweyne oo lagula wareegayo dhul ama dhisme dan guud awgeed.
3. **Danguud waxaa loola jeedaa:** meelaha laga smaynaayo, jid cusub, waddo balaadhin, buundo, layman koronto, kuwa isgaadhsiineed, xafiisyo ama dhismayaal dawladeed iyo wixii kale ee lagama maarmaan loo arko **(Public Purpose)** waxaana lagu soo saarayaa faafinta rasmiga ah ee Dawladda.

QODDOBKA 2aad
Awoodda dhul bixinta

1. Maamulka iyo bixinta jagooyinka dhisme ee magalooyinka (degmooyinka) dalka JSL, waxaa iska leh maamulka Dawladda Hoose (Guddiga Fulinta ee Dawladda Hoose).
2. Maamulka wixii dan guud ah sida ; dhulka xafiisyada iyo guryaha Dawladda, dublumaasiyiinta, wershadaha iyo dhamaan dhulkii hore loo odhan jirey (Shacab Area) waxaa iska leh Dawladda Dhexe.
3. Waxaa jiraya xafiis ka wakiil ah guddiga Qaranka ee Naqshadaha Guud, kuna yaala xarunta Wasaaradda Hawlaha Guud ee Heer Dgmo, Gobol, Qaran.
4. Xafiiska ku sheegan faqradda 3aad ee Qodobkan wuxuu hubinayaa waraaqaha dhulka ee ka soo dhammaaday maamulka dhulka ee Dawladda Hoose inuu waafaqsan yahay naqshadda guud ee magaalo.
5. waxaa reebban in Ciidamadda qalabka sida iyo hay'addaha kale ee Dawladda ee aan ahayn kuwa ku sheegan faqradaha 1aad, iyo 2aad ee qoddobkan inay haba yaraatee wax faragalin ah ku sameeyaan maamulka arrimaha Dhulka.

QODDOBKA 3aad
Naqshada Guud ee dhulka magaalo
(MASTER PLAN)

1. Xafiiska naqshadaha ee Wasaaradda Hawlaha guud markay hesho amarka guddiga qaran ee naqshadaha waxay dhulka magaalooyinka u sameeynayaan naqshad guud (**Master Plan),** oo lagu muujiynaayo dhulka loogu talo galay.

1. Degsiimada (Resedential).
2. Warshadaha (industrial).
3. Ganansiga (commercial).
4. Danaha Guud (public purpose).
    a) Waddooyinka
    b) Dugsiyada
    c) Jardiinooyinka
    d) Barxaddaha Gaadiidka La Dhigto (Parking Area)
    e) Xabaalaha
    f) Xarumaha Caafimaadka
    g) Xarumaha Dawladda
    h) Garoomada Ciyaaraha
    i) Saldhigyadda Booliiska / Xabsiyadda IWM.
    j) Xeryaha ciidamada qalabka sida.
    k) Musaajidadda iyo Goobaha Cibaadada

2. Waxa kale oo isla naqshada lagu muujinayaa goobaha hawlaha addeega lagama maarmaanka u ah nolosha bulshada, sida : korontada, biyo-gelinta, bulaacadaha, telefoonada i.w.m.
3. Ma dhaafi karto naqshadeynta dhulka magaalo, qiyaas dhan 5km oo ka baxsan kolba halka dhismuhu joogo.
4. Waxaa waajib ah in dhulka deegaanka dadweynaha (Residential) ee la qorshaynayo loogu talo galo cabirka guud ee dhulka 30% ugu yaraan dhul loo isticmaalo danaha guud ee ku sheegan faqradda 1aad ee qoddobkan.

QODDOBKA 4aad
Guddida Qaranka ee naqshadaha Guud

1. Naqshadda Guud ee magaalo waxa oggolaanaya (ansixinaya) Guddi heer Qaran ah oo ka kooban:-
   1) Wasiirka Wasaaradda Hawlaha Guud - Gudoomiye-
   2) Wasiirka Wasaarada Caafimaadka - xubin-
   3) Wasiirka Wasaarada Beeraha - xubin-
   4) Wasiirka Wasaarada Macdanta iyo Biyaha - xubin-
   5) Wasiirka Wasaarada Arrimaha Guddaha - xubin-
   6) Wasiirka Wasaarada H/Miyiga iyo Deegaanka - xubin-
   7) Wasiirka Boostada iyo Isgaadhsiinta - xubin-
   8) Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Hawlaha Guud - xubin-

2. Ansixinta Guddida ka dib wuxuu ku dhaqan gelayaa Xeerka Madaxweyne.

QODOBKA 5aad
Naqshada Guud Ee Magaalo (Mapping)

1. Naqshadda guud ee magaalo ama qaybo ka mid ah waxaa soo codsanaya Maamulka Dawladda Hoose, mar kasta oo ay timaado baahi keenta fidinta Magaalo ama sameynta degsiimo cusub, iyagoo tilmaamaya jiidda ay codsanayaan in la qorsheeyo.

2. Xafiiska Naqshadaha ee Wasaarada Hawlaha Guud waxay mar kasta khasnadooda ku kaydineysaa asalka(Original) naqshaddaha guud ee Magaalooyinka dalka J.S.L, iyadoo nuqulo ka mid ah la siin doono Dawladaha Hoose ee dalka, si ay dhulka ugu maamulaan iyo Wasaaraddaha kale ee ay khusayso naqshaddu, ee ka mid ah Guddida Guud ee Naqshadaha ee Qodobka 4aad ku xusan.

3. Wasaaradda Hawlaha Guud iyadaa u xilsaaran masuulna ka ah ilaalinta ku xad gudubka Naqshada Guud (Master Plan)-ka ee fidinta magaalo ee ay soo codsatay Maamulka Dawladaha Hoose, Guddidu Naqshadaha Guudna ay hore u ansixiyeen.

QODOBKA 6aad
Dib U Naqshadeynta Magaalooyinka

1) Guddiga Qaranka ee naqshaduhu markuu ka helo duqa magaalo codsi dib u naqshadayn magaalo (Re-Planning of Town-Ship) ama qaybo ka mid ah ama uu u arko inay lagama maarmaan tahay in loo sameeyo dib u nashqadayn sida jidad balaadhin, dib u habayn cabirka jagooyin degsiimo, raris xeryo ciidan ama xarumo dawladeed iwm, wuxuu oggolaanayaa in la sameeyo dib u naqshadayn.
2) Guddiga Qaranka ee naqshadaha markay amarto Xafiiska Naqshadaha ee Wasaaradda Hawlaha Guud samaynta dib-u-naqshadaynta, duqa magaaladu waxa uu ku baahinaaya wargeysyada iyo idaacada amarka mamnuucidda dhisme cusub iyo dhamaystirka dhisme hore qabyo u ahaa iyo degida dhul cusub gabi ahaanba, muddada la dhamaynaayo samayta naqshadda cusub.

3) Duqa magaaladu wuxuu ku wargelinayaa dadka ay dub-u-naqshadayntu saamaynta ku yeelatay muddo saddex bilood gudahood ah.

4) Qiimaynta hantida iyo bixinta mag-dhawga hantida dib u naqshadayntu saamaysay waxa u xilsaaran Guddiga Naqshadaynta Guud.

QODOBKA 7aad
Beeraraha magaaladu gaadho

1. Beer biyoodka : waafaqsan sharciga beeraha **Xeer Lr.08/99,** ee ay gaadho naqshada guud ee fidinta magaalada waxa loo isticmaali karaa jagooyin(Plots) dhul ahaan waxaa iska leh cidii sharciga u lahayd.

2. Beer Roobaadka waafaqsan sharciga beeraha **Xeer Lr.08/99** ee ay gaadho naqshaddda guud ee fidinta magaaladu waxaa loo isticmaali karaa jagooyin (Plots), dhul ahaana waxaa iska leh cidii sharciga u lahayd.

3. Beer kasta oo magaaladu gaadho waxaa danguud looga jarayaa 30% cabirkeeda guud, waana in lagu muujiyaa naqshada guud.

4. Meelaha buuraha ah, sanaaga dhagaxa leh, boholaha iwm. ee Magaaladu gaadho looma aqoonsanaayo beer, mag -dhowna laga celin mayo.

QODOBKA 8aad
Jago bixinta ka reebban maamulka d/hoose.

1. Maamulka Dawladda Hoose waxaa ka reebban in ay bixiso dhul ku yaala meelaha: Macdanta, dhul-beereedka, xeebaha, iyo meelaha danta guud loo qorsheeyay.

2. Meelaha biyo mareenka ah, looma isticmaali karo jago ama dhisme kale, iyadoo laga duulayo in ay dhibaato ku keenaan degsiimooyinka kale, maadaama ay marin ka dhiganayaan meelo kale marka laga dego marinadoodii.

QODOBA 9aad
Saldhiga dhul bixinta.

1. Dhul (jago) kasta oo la bixinayaa waa inuu noqdaa mid ku salaysan ama waafaqsan naqshada guud ee Magaalada ee ay ansixisay Guddiga Qaranka ee Naqshadaha.

2. Jago kasta oo leh isticmaal rasmi ah waxaa lagu bixinayaa go'aan Guddiga Fulinta ee Dawladda Hoose oo addeegsanaya soo jeedinta xafiiska Qorshaha ee Dawladda Hoose.

3. Maayarada Magaalooyinka waxay soo saarayaan Xeer midaysan oo khuseeya in caddaynta lahanshaha jago bannaan ay ka markhaati kacaan ugu yaraan saddexda Qof ee Leh jagooyinka, hareeraha ka xiga ee dhisan ama bannaan oo sharciyaysan.

QODDOBKA 10aad
Noocyada loo qaybinaayo dhulka.

1. Dhulka ay bixinayso Maamulka Dawladaha Hoose ee loogu talo galay degsiimada (residential area) magaalada wuxu u qaybsamayaa laba nooc:-
   a) Jago leh isticmaal rasmi ah.

b) Jago leh isticmaalka ku meel-gaadhka ah sida: xaafado loo qoondeeyay dadka dan yarta ah.

2. Marka dhulka ku meel-gaadhka ah uu noqdo dhul leh isticmaal rasmi ah mudnaanta waxa la siinayaa, cidii ku deganyd isticmaalka ku meel gaadhka ah (haduu ay awooddo dhaqaale ahaan) marka aaney jirin baahi dan guud ah.

3. Dhulku leh isticmaalka rasmi ah wuxu noqonayaa dhul leh dhisme ka samaysan gidaar (Dhagax jaajuur, laban, shub Iwm) iyadoo la raacayo naqshada dhismaha ee ay oggolaatay guddiga tayo/fayo-dhawrku (**Quality/Hygiene Committee).**

4. Dhulka leh isticmaal ku meel gaadh ah waxaa laga dhisi karaa hoy ka samaysan jiingado, aqal soomaali, cariish, loox, sarab. Iwm.

5. Dhismaha ku tilmaaman faqradda 4aad ee qodobkan uma baahna in naqshad dhisme loo sameeyo, hase yeeshe, dhismuhu waa in uu yahay mid waafaqsan naqshada guud ee magaalada iyo maabka Xaafadda.

QODOBKA 11aad
URogid dhul leh isticmaalka ku meel gaadh ah mid leh isticmaal rasmi ah.

Dhul leh isticmaal ku meel gaadh ah waxaa loo rogi karaa mid leh isticmaal rasmi ah kadib:-

1. Marka qofka leh dhulkaasi uu soo weydiisto Maamulka Dawladda Hoose, isagoo fulinaya shuruudaha dhulka leh isticmaalka rasmiga ah.
2. Dhulkaasi waa in uu ahaadaa mid waafaqsan naqshadda guud .

QODOBKA 12aad
Lahaanshsha Dhulka

1. Dhulka leh isticmaalka rasmi ah qofkii la siiyaa waa in uu dhisme rasmi ah ku sameeyaa muddo sannad gudaheed ah laga bilaabo taariikhda dhulka la siiyay . Haddii uu muddadaas ku dhisi waayo waxa ku waajibaysa cashuur sannadeedka ku qeexan sharcigan Tacriifadda cashuuraha midaysan ee D/Hoose **(Xeer. Lr.12)**

2. Dhulka ku meel gaadhka ah waxa la siin karaa cidda u baahan, waana in ay ku dhisaan muddo saddex bilood gudahood, waxaana laga dhis karaa noocyadda dhismaha ku cad Qod. 10aad, xubintiisa 4aad.

3. Haddii qofka dhulka la siiyay uu dhisi waayo, isla markaana bixin waayo cashuurta ku waajibtey 2 sano oo isku xiga , wuxuu luminayaa xuquuqdiisii lahaanshaha dhulka, dhulkaasina wuxuu noqonayaa mulki Dawladdeed.

QODOBKA 13aad
Muddada Oggolaanshaha Dhismaha

Qof kasta oo haysta dhukumentiga lahaanshe dhul rasmi ah waa inuu qaato ruqsad oggolaansho dhisme oo uu oggolaanayo maamulka dawladda hoose iyo Wasaaradda Hawlaha Guud, isagoo bixinaya dhammaan cashuuraha ku waajibiyey.

QODOBKA 14aad
Bixinta Jago Dhisme

1. Maamulka Dawladda Hoose, iyadoo dhawraysa sharcigan iyo shuruucda kale ee u yaalla qorshaha magaalooyinka dalka Somaliland (Town Planning & Town ship Rules) waxay awood u leedahay inay siiso dhul qof kasta oo muwaadin ah, Shirkad, Ururro Waddani ah iyo Hay'adaha Dawladda.

2. Maamulka Dawladda Hoose waxay awood u leedahay in ay si ku meel gaadh ah uga kirayso dhul shirkadaha shisheeyaha ah iyo kuwa waddaniga ahba.
3. Siismada ku cad faqrada 1aad ee qodobkan waxay ku xidhan tahay in la bixiyo qiimo go'an (Premium of land fee) oo lagu jaangooyay Mitir Laba Jibaaran.

4. Qiimaha Cashuurta jago rasmi ah ama mid ku meel gaadh ahi waxay noqonayaan, tan ku xusan , Tacriifadda cashuuraha midaysan ee Dawladda Hoose.

QODOBKA 15aad
Habka Qaybinta Jagooyinka (Plots)

1. Jagooyinka dhismaha waxa lagu qaybinayaa hab ku saleysan sinnaan iyo cadaalad, iyadoo laga duullayo xaqa sinnaanta muwaadiniinta.

2. Maamulka Dawladda Hoose marka ay bixineyso Jago degsiimo isticmaal rasmi ah waxay tixgelineysa Arrimahan soo socda:-

    a. In da'da qofka jagada soo weydiistay aanu ka yareyn 18 sano.
    b. In aanu lahayn jago kale oo bannaan.
    c. In uu leeyahay awood dhaqaale oo uu ku maamulo kuna dhisi karo.

3. Maamulka Dawladda Hoose iyagoo tixgelinaya duruufo gaar ah oo la soo hubiyey, wuxuu awood u leeyahay in ay dhul siiyaan qof ka yar 18 sano.

QODOBKA 16aad
Dhulka Dhisme Ee Mushaariic Gaar Ahaaneed

1. Cidda dooneysa dhul dhisme oo ay ku fuliso mashruuc gaar ahaaneed, oo ka mid ah mashaariicda horumarinta dalka, sida warshadaha, meelaha waxbarashada, huteellada waaweyn ee dalxiiska iwm, waxay oggolaansho ka soo qaadanayaan tusmada mashruuceed Hay'adaha Dawladda ee ku shaqo leh Mashruucaas, iyagoo soo bandhigaya naqshada dhismaha mashruucaas.

2. Dhulka lagu bixiyey habkaa ee ku tilmaaman xubinta 1aad ee qodobkan laguma isticmaali karo dhisme ama degsiimo kale oo aan lahayn Mashruuca xidhiidh.

3. Mashruucaas waa in dhismihiisa la bilaabo muddo aan ka badneyn hal sano gudahood.

QODOBKA 17aad
Waajibaadka Qofka Jago La Siiyo

1) Qofka la siiyo jago waa inuu shuruudahan buuxiyaa:-

    a. In uu dhawro sharcigan iyo dhammaan Shuruucda kale ee dalka JSL.
    b. In uu fasax ka haysto Maamulka Dawladda Hoose.
    c. In uu dhismaha waafajiyo naqshadda guud ee xaafadda uu dhismaha ka dhisaayo.
    d. In uu u isticmaalo jagada ujeeddada loo siiyey oo keli ah, haddii aanu Guddida naqshadaha Qaranka ka helin ogolaansho fasax oo ujeeddadii hore ka bedelaya.
    e. In uu dhismaha bilaabo wakhtiga loo qabtey oo ku cad warqadda jago bixinta.

2) Qofka u hoggaansami waaya nidaamka ku xusan xubinta 1aad ee qodobkan, ee lagu soo caddeeyo wuxuu maamulka Dawladaha Hoose soo saarayaa amar la noqosho jago hore loo siiyey, iyadoo aan la siineyn wax magdhow ah.

QODOBKA 18aad
Joojinta dhismaha.

1. Markey jirto sababo garawshiiyo leh lagalana tashado Wasaaradda Hawlaha Guud, Dawladda Hoose waxay amri kartaa joojinta dhisme oo aan ka badneyn muddo sodon (30) cisho ah (muddo joojinta dhismuhu kuma xisaabsana muddada loo qabtey dhismaha inuu qofku ku dhiso jagadaas).

2. Waxa kale oo ay amri kartaa joojinta dhisme la bilaabey ama socda iyadoo sababtu tahay dib-habeynta degsiimadaas ama ku xadgudubka waajibaadka Qodobka 17aad ee Sharcigan.

3. Qofka dhismahaas laga joojiyey ma sheegan karo wax xuquuq ah oo la xidhiidha muddadaas joojinta.

4. Xubinta kowaad ee qodobka muddada ku cad kuma jiro dhulka lahaanshihiisa muran ka taagan yahay (Dacwadi ka jirta), ilaa uu dhaco xukun ay Maxkamadi go'aan kaga gaadhay.

QODOBKA 19aad.
Muddada lahaanshaha dhismaha rasmiga ah.

Muddada dhismaha rasmiga ah waxay noqoneysaa sidan soo socota:-

a) Qof kasta oo la siiyey dhul rasmi ah buuxiyeyna shuruudaha sharcigan, isla markaana ka dhistey Hanti ma guurto ah, muddada lahaanshaha dhulku waxay noqonasya ABADI.
b) Sida uu dhigayo Dastoorka JSL, qodobka 8aad, farqadda 3aad, dadka Ajinebiga ahi waxay muddada siismada kala mid yihiin muwaadiniinta JSL, sidoo kalena waxay kala mid yihiin habka kala wareegida.

c) Warqadaha lahaanshaha dhismaha (Mulkiyada), waa in ay ku muujisan tahay muddada ku dhaqanka dhulku.

d) Mulkiyadda waxa la siin karaa qof, marka uu dhismuhu gaadho Litenka (Fowqal Fiyaaraha).

QODOBKA 20aad
Dhisme Sharci Darro Ah

Dhisme kasta oo aan la soo marin habka jago bixintan leh isticmaal rasmi ah iyo kan leh isticmaal ku meel gaadh ah waxaa loo aqoonsanayaa mid sharci darro ah.

QODOBKA 21aad
Rarista Iyo Dumista Dhisme Sharci Darro Ah

1. Maamulka Dawladdaha Hoose iyagoo fulinaaya Naqshadda Guud ee Magaalada, waxay awood u leeyihiin dumista dhismooyinka sharci darada lagu dhisto, ha ahaado mid si rasmi ah ama ku meel gaadh ah.

2. Rarida dhisme ku meel gaadh ahi waxay ku iman kartaa:-
    a. Rarida Xaafad dhan, waxaaney dhacaysaa marka loo baahdo ama dhulka Xaafaddu haysataa yahay mid soo gelaya ku talo galka Naqshadda Guud, loona qorsheeyey arrimo ka duwan, degsiimaha caadiga ah.
    b. Waana in la dejiyaa dadkaas meel ku haboon, kharashka raridda iyo dejinta waxaa bixineysa Dawladda Hoose.

3. Dhismaha sharci darrada ah ma noqon karo sabab lagu helo jago, raristiisuna mag dhaw ma dhalin karto.

4. Jago bixinta ka dhalata dumin ama rarid dhismooyin kooban ama Xaafad dhan meesha la dejinaayo waxa xaq u leh dadka la soo raray oo qudha.

QODOBKA 22aad
Duminta Dhisme Sharci Ah

Marka dhisme sharci ah la dumiyo soona galo dib u habeynta Naqshadda Guud ee Magaalada ama Xaafadda (Re-planning of Town Master Plan), qofka lihi wuxuu xaq u yeelanayaa:-

a. In la siiyo Magshaw u dhigma dhismaha laga dumiyey lagana tirtiro sharcigiisii hore.

b. In la siiyo Jago aan cabir ahaan ka yareyn tiisii hore ee laga dumiyey looguna sameeyo sharci cusub.

QODOBKA 23aad
La Wareegid Jago Dan-Guud Awgeed

1. Duqa Magaaladu marka uu la tashado Guddiga fulinta kana helo oggolaansho Guddiga Qaranka ee Naqshadaha Guud wuxuu awood u leeyahay inuu soo saaro go'aan la wareegid jago dhisan ama jago bannaan oo hore cid loo siiyay Dan Guud awgeed.

2. Qofka lagu fuliyo go'aanka kor ku xusan ee xubinta 1aad wuxuu xaq u leeyahay waxayaalaha soo socda:-

3. Qofka lahaa Jagadu waxa uu xaq u yeelanayaa Mag-dhaw u dhigma wixii jagadaas uga dhisnaa.
4. In la siiyo Jago u dhiganta (Goob ahaan iyo Cabir ahaanba) Jagadii lagala wareegay.

5. Marka la bixinaayo Mag-dhaw waxaa la tixgelinayaa Dhismuhu in uu yahay mid waafaqsan shuruucda.

6. Dhismaha khilaafsan shuruucda xubinta 3aad ee qodobkan waxa loo aqoonsanayaa mid sharci darro ah, qofkuna xaq u yeelan maayo wax Mag-dhaw ah waxaana lagu xukumayaa kharashka lagu rarayo.

7. Habka iyo qaabka loo marayo la wareegidda Hantida gaar ahaaneed Dan-guud awgeed waa in ay waafaqsanaata sharciga dhulka iyo Dastoorka JSL.

8. Hantida loola wareegay Dan-guud awgeed iyadoo la dhawraayo xubinta 5aad ee qodobkan, waxaa loo isticmaalaya Dan-guud oo keli ah, waxaana reebban in loo isticmaalo dan gaar ahaaneed.

QODOBKA 24aad
DACWADDA DHUL HORE LOOLA WAREEGAY

Qofka kuma dacwoon karo lahaansho dhul hore looga qaadey dan guud awgeed.

QODOBKA 25aad
Iibka Jago Bannaan

1. Qof la siiyay jago isticmaal rasmi ah ee si joogto ah u bixinayay cashuur-sanadeedka ku waajibay wuu iibin karaa, hibeyn karaa, wareejin karaa ugu takri fali karaa sifo kasta oo sharcigu oggol yahay.

2. Xuquuqda farqada kowaad ku xusan malaha dadka caadaysta ka ganacsiga dhulka bannaan ee ay soo xaqiijiyeen hay'addaha sharciga iyo Dawladda Hoose.

3. Haddii qof la siiyay jago ku taal meel muhiim ah (sida waajahadaha jidadka waaweyn) ee aan awooddi karin inuu dhiso, marka Guddiga Qaranka ee naqshadaha iyo Maamulka D/hoose isla gartaan in jagadaa bannaanteedu aanay ku haboonayn bilicda Magaalada waxay D/hoose kala noqon kartaa warqadda jago bixinta, iyagoo ugu badalaya jago ku jirta naqshada magaalada oo munaasib ah.

QODOBKA 26aad
Naadada Jago Leh Isticmaal Rasmi Ah

1. Marka la bixinaayo jago leh isticmaal rasmi ah waxa la sameynayaa Naado lagu soo saarayo Wargeysyada, Warbaahinta, Idaacadda, laguna dhejinayo boodhka Dawladda Hoose (Notice Board).
2. Cidda dood ama hor istaagid ka qabta bixinta jagadaasi waxay la xidhiidhaysaa Dawladda Hoose ee Magaaladaas, muddo ka siman (60) Maalamood guduhood, laga bilaabo maalinta la naadiyey.

QODOBKA 27aad
Diiwaan-Gelinta Jagooyinka

1. Dawladdaha Hoose ee Magaalooyinku waxay sameynayaan diiwaano lagu qoro noocyadda kala duwan ee jagooyinka iyo dhammaan sharciyadda la xidhiidha dhismaha Jagooyinka .
2. Diiwaan gelinta jagooyinka waa in ay ahaataa mid ku salaysan haysasho Dhukumentiyada lahaaanshaha oo waafaqsan jago ama warqadaha caddeynaya

lahaanshaha jagadaas ama xukun maxkammadeed oo caddaynaya lahaanshaha jagadaas, waana in lagu xusaa diiwaanka Dawladda hoose iyo kan Xafiiska Hawlaha Guud.

3. Xafiiska naqshadaha ee Wasaaradda Hawlaha Guud waxay kaydinayaan nuqulo waraaqaha jagooyinka leh isticmaalka rasmiga ah ee la bixiyo

QODDOBKA 28AAD
KA-GARNAQA DHULKA.

1. Dhammaanba khilaafkaadka ku saabsan dhulka waxa ka gar-naqaya Darajaddiisa 1aad, Guddi maamul (Administrative Tribunal) oo ka soo saaraysa Go'aan. Guddigaasi waxay ahanayaan dad aqoon u leh arrimaha dhulka kana kooban sidani: -

    a) Hal-qof oo Wasaaradda Hawlaha Guud ah — Guddoomiye
    b) Hal-qof oo Shaqaalaha Dowladda Hoose — Xoghayn
    c) Hal-qof oo Golaha Deegaanka ah — Xubin
    d) Hal-qof oo Wasaaradda Arrimaha Gudaha — Xubin
    e) Hal-qof oo wasaaradda Beeraha — Xubin
    f) Hal-qof oo Wasaaradda Diinta & Awqaafta — Xubin
    g) Hal-qof oo Wasaaradda Horumarinta R. Miyiga Xubin

2. Guddigga Faqradda 1aad ku sheegan waxa qof kasta oo ka mid ah soo magacaabaya Hay'adda ama Wasaaradda uu ka tirsan yahay, ka dib marka ay codsi arrintaasi soo magacaabista ah ka helaan Wasaaradda Arrimaha Gudaha. Mudadda xilkooduna waa Laba sano, waana loo cusboonaysiin karaa xubinta, iyadda oo loo raacayo Dariiqaddii loo soo magacaabay.

3. Hay'add waliba waxay u gudbinaysa Magaca xubinta ay u wakiisheen in ay ka mid noqoto Guddigga Wasaaradda Arrimaha Guddaha. Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Gudaha aya ku soo saaraya Degreetadda ay ku hawl-galayaan oo heer Wasiir ah.

4. Guddigga fadhigeedu wuxu noqonaya xarumaha Dowladdaha Hoose oo Maayiraddu ka siinayaan Xafiis.

5. Go'aanka ay gaadhaan Guddiggaasi, ciddii ku qanci wayda waxay xaq u leedahay in ay Maxkammadda sare Idaari ahaan ugu qaadato Racfaan, kaasi oo noqonaya kama dambays, muddo bil gudaheed ah. Kharashka dacwadda waxa la saaraya cidda uu xukunka kama dambaysta ahi ku dhacay. Fiigii Maxkamadduhu ka qaadi jireen Kiisaska dhulka la isku qabsaddo, waxa qaadaya Maxkamadda sare.

6. Gunadda Guddiggu ay yeellanayso, qadarka kharashka dacwad furashada ee laga qaadayo dhinaca soo dacwooday, habkooda shaqo sida ay u fushanayaan, Go'aamadda ay gaadhaan sida loo fullinayo, haddii dhinici laga xukumay racfaan qaadan waayo iwm ee

ka dhiman halkani, lana xidhiidha xil-gudashadda Guddiggaasi waxa Xeer Nidaamiye Wasaaradeed ku soo saaraya Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Gudaha. Xeer Nidaamiyehaasi aya lagu faah-faahin doona Qoddobadaasi iyo wixi kale ee muhiim u ah Hawl-galka Guddiggaasi. Xeer Nidaamiyehaasi ma noqonayo wax ka hor yimaadda Xeerkan.

7. Degmooyinka aan laga wada heli Karin Hay'addaha ay Guddiggu ka kooban tahay, Xeer-nidaamiyaha Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Gudaha aya lagu sheegi doona tiradooda iyo Hay'addaha ay ka koobnaanayaan.

QODDOBKA 29AAD
CIQAABTA

1. Qof kasta oo ku xad-gudba Sharcigan waxa loo raacaya xeerka Ciqaabta Guud, marka laga reebo Mas'uuliyiinta loo xil-saaray dhul-bixinta.

2. Mas'uuliyiinta loo xil-saaray Dhul-bixinta ee ku xad gudba qoddobadda sharcigan waxa lagu ciqaabaya Labba sano illaa Shan sano (2-5years) oo xadhiga adag ah, iibna aan lahayn.

Qodobka 30aad
Guddoonka Dhul bixinta

1. Guddoonka bixinta dhulka leh isticmaal rasmi ah waxa lagu soo saarayaa amarka Guddoomiyaha guddida fulinta Dawladda Hoose, kadib marka uu sidaas guddoonsado guddiga fulinta .

2. Hab – raaca dhul bixinta waxa lagu soo saaraya Xeer- Nidaamiye ay oggolaadeen Guddida Fulinta ee Dawladda Hoose

QODOBKA 31aad
Iibka Dhulka iyo Dhismayaasha Dawladda

1. Wixii Dhul Dawladeed ah ee dan loo arko in laga iibiyo qof, shirkada, safaarad, I.W.M , ee leh sifo la oggolaaday, waxa iibin kara oo keliya Dawladda Dhexe, oo ay ka wakiil yihiin Guddi Qaran oo ka kooban:

a) Wasiirka Wasaaradda Hawlaha Guud   Guddoomiye
b) Wasiirka Wasaaradda Maaliyadda   Xubin
c) Xeer-Ilaaliyaha Guud ee Qaranka   Xubin
d) Hanti-Dhawraha Guud ee Qaranka   Xoghayn

2. Haddii dan loo arko in la iibiyo dhisme ay dawladdu leedhay waxaa loo raacayaa sidan:-
   a) Dhismaha Dawladda Hoose ee Degmo leedahay waxa iibkiisa oggolaanaya Golaha Deegaanka ee Degmada , ka dibna waa la naadinayaa si loogu tartamo.

   b) Dhismaha Dawladda Dhexe Leedahay waxa iibkiisa soo jeedinaya Guddida Qaranka ee ku sheegan faqrada 1aad ee Qodobkan, waxaana oggolaanaya Madaxweynaha J.S.L.

QODBKA 32aad
Guddiga Tayo/fayo Dhawrka

1. Guddigani wuxuu ka koobnaanaya aqoonyahano farsamo iyo saraakiil caafimaad(**fayo-dhowrayaal sare)** oo ka socda D/Hoose, Wasaaraddaha, caafimaadka iyo Hawlaha Guud .

2. Guddiga wuxuu oggolaanayaa naqshadaha dhismeyaasha, isagoo hubinaya inay waafaqsan yihiin heerka tayo-dhisme**(National building Codes)** iyo fayo-dhawr ee loo dejiyey.

3. Dhismaha Guddida iyo qaabka shaqadooda waxa lagu soo saarayaa Xeer-Nidaamiy.

QODOBKA 33aad
Soo saarid Xeer-Nidaamiye/Hoosaad

Wasiirka Wasaaradda Arrimaha Gudaha markuu arko ansixinta naqshada guud ee guddiga Qaranka ee naqshadaha wuxuu awood u leeyahay in uu soo saaro Xeer-Nidaamiye dhaqan gelinta sharcigan, sidoo kale Golaha deegaanku iyagoo dhawraya sharcigan waxay soo saari karaan Xeer-Hoosaad waafaqsan sharcigan iyo Xeerarka Magaalooyinka *(Township By-Laws).*

QODOBKA 34aad
Baabiin ama Laalid

Waxaa la baabiiyey ama la laalay sharci kasta oo ka soo horjeeda ama aan la socon Karin sharcigan .

QODOBKA 35aad
Dhaqan-galka

Sharcigan wuxuu dhaqan-gelayaa marka uu ansixiyo baarlamaanku(Golaha Guurtidda iyo Golaha Wakiillada). Madaxweynaha JSL uu saxeexo, laguna soo saaro faafinta rasmiga ah ee Dawladda.

ALLAA MAHAD LEH

C/raxmaan Maxamed C/laahi (Cirro)	**Maxamed Xasan Kaahin(Keyse)**
Guddoomiyaha Golaha Wakiillada	**Xoghayaha Guud ee G/ Wakiillada**
____________________________	____________________________